

Թէ՛ առ Սզգն ունեցած պատասխանատուութեան որքան ծանրակշիռ ըլլալը չիմանար: Ընկերութիւնըս այս պատասխանատուութեանն նկատմամբ քանի մը կարևոր խօսք ունի առ Սզգն ուղղելի, որոց գտնելիք ընդունելութիւնը պիտի վճռէ Հայ Թատրոնին ապագայ վիճակը: Այս խօսքը կամ վերջին անգամ՝ պիտի հնչէ տեսարանին վերայ Հայ գերասանաց բերնէն, կամ շքեղօրէն պիտի վերանորոգէ Հայ Թատրոնը հին աւերակացը վերայ: Ասանորոյ համարձակած է ազերսական հրաւեր կարգալ մեծարոյ Սզգայնոց և Սզնուաշուք ընտանեաց յաւաքիկայ շաքաթ երեկոյեան համար, յորում պատիւ ունենայ յիշեալ քանի մը կարևոր խօսքն ի հրապարակ հանել:

Ընկերութեան հրաւերն յարգող անուաշուք Տեառն և ընտանեաց հանգստեան համար մասնաւոր օթեաններ յատկացած են, և այս առթիւ ի պատիւ Նոյն գրասարից երկիրթ մը տալու նպատակաւ Սզգային ընտիր ողբերգութիւն մը պիտի ձևացուի, որ հմտալից հռչակեալ գրչի մը գեղեցիկ գործն է:

Տէր, Սզգային խմբագրութեան պաշտօնդ պարտք դրած է մեր վերայ աղաչել զՁեզ որ բարեհաճիք հաշտ աչօք անհարկել մեր խոնարհ հրաւերին և չղանալ ի մէջ Ձեր պատուալիր ներկայութիւնը, որոյ անկալու մնամք:

Ի գիմաց Հայ Դերասանական
Բերայ 2 դեկ. 1865
Ընկերութեան
Տնօրէն
Ռ. ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆ

— Հիմաիյէ գատար, Ռամրիքիսանէմիզին կիտիշինին, հէր ճիհէթլէ նիլամսըզ օլուղուն, երկուքէ միսալար իլէ կէօթերտիք, երկուքէ տեֆա, երեսփոխան էֆէնտիլերին, վէ օնլարա գուրա վիրէն էհալմիզին նազարր տիգգաթընը տավէթ իլլէտիք, լաքին էսէֆ իտերիզ քի, հէման հիչ պիր խուսուստա, միգտարի քիֆայիտէ սէսիմիզին իշտիլտիլի նի կէօրէմէլիպ, մուղայիլի օլարագ իսէ, միլլէթիմիզին կիւնտէն կիւնէ սուլի հալլէրէ տիւշար օլուղուն, չէշմի էլէմ իլէ կէօրտիւք: Էէր շէյտէն սարփը նազար, իքի սէնէտէն պերու, հիչ տէյիլ իսէ, հէր շէյտէն ղիյատէ իգթիզլը օլան, շու թաշարարա մէթուպ եա խապէր կէօնտերիլիպ կէթիլթ տիրիլմէնին պիր նիզամլէնա գօնուլմար հագգընտա չօք շէյլէր եազտըզ, չօք թէշէքքիլէր իթտիք, վէ իւչ կիւնտէն կիտիպիլէճէք պիր թահրիթաթըն, իւչէր ալ պէքլէթտիրիլտիքքին, վէ ալթը կիւնէ թէհամիլէ իլլայան մէթուպլարըն, ալթըշար ալ կիւնէթտիրիլտիքքին, պիտտէֆաթ իթմար իլլէտիք, վէլ հասըլ, պու խուսուս նիզամլէնա գօնուլմարգճա, հիչ պիր առաջնորդուն հիչ պիր չէյ եաթամայաճաղըն, չօք տեֆա պէյան իլլէտիք: հալ պու քի, հազըրտա պուլունան իսպաթլար թատաիգ իթմէքտէ տիրլէր քի, Ռամրիքիսանէմիզ, պիլտիլին աէն ղիլրէճէ շաշմամըշ օլուպ, վէ էմրի մուլապէրաթ տալի, հալիա այնի հալտէ պուլունամպտա տըր, եանի, մէթուպլար վէ իտաւտ էվրագըր սայիլէ, բօսթալար իլէ, անլիան առաջնորդլարա, վէ եալուտ թաղա-

կան խորհուրդլարա եթիշտիրիլէճէք եէրտէ, եօշուլարա պէքլէնիլմէքտէ, վէ եալուտ, իրասալինէ հիմմէթ օլունսուն տէյի, անկարեա իտիլէրէք: Էօթէքինին պէրիքինին օտասընա կէօնտերիլմէսինէ, վէ օտալարտա տալի, պիթմապի ալարճա պէքլէթտիրիլմէսինէ աէվամ օլունմուշ տուր:

Պու սէօլլէտիկիմիզի, Մտանա առաջնորդու գեր. Մրիստակէս սրբազանըն, էլիմիզէ կէշմիլ օլան շու աթիտէքի պիր մէթուպու դապիլէն թատաիգ իթմէքտէ տիր:

Իկիզոս եպիսկոպոսուն Սիսուէն թարտը, վէ միւմայիլէյճ Մրիստակէս սրբազանըն Սաթուրիկոս վէքիլի մուլթաղըլը իթմէսի զոմննտա, սրբազան Պատրիարք հայր հազըթէթլերինին իսթիտասը իւզերինէ, Մտանա վալիսի տէվլէթու Միլ Սիգա բաշա հազըթէթլերինէ պիր թէլէկրաֆ չէքտիրիլտիլին, վէ մէքքիւր թէլէկրաֆըն նոյեմբեր 10 թարիլի գատար մէյտանէ չրգարըլմարդըն պիլտիրմիշ իտիք, պու տեֆա նոյեմբեր 21 թարիլի ալտըղըմըզ մէթուպլարա նազարէն, մէքքիւր թէլէկրաֆ հալեա մէյտանէ չրգմտտըգտան պաշա, Ռամրիքիսանէնին, միւմալիլէյճ սրբազանա խիթապէն եազտըլը մէթուպ տալի, պիլմէ իլլ գաչ հաթիմա պուրտա քիմի օտասընտա պէքլէտիքաէն սօնրա, զանն իտերիզ քի, կիւն պէլա Մտանալա վասըլ օլմուշ տուր:

Հալ պու քի, պու հէնկեամտէ, Մրիստակէս սրբազան, Էօմրիլնէ գատա օլունաճաղընտա գորգարագ, Մարաշա կիթմէքիլի ազըլըլըզ ատտ իթմիշ, վէ մէքքիւր Ռամրիքիսանէ մէթուպու Մտանա տան սալը իլէ արգասընտան կէօնտերիլտիլին կէօրտիւքտէ, շու աթիտէքի էսէֆէնկիլ մէթուպու, Մտանա թաղական խորհուրդունա եազմըլ տըր:

Պապը ալի թարաֆընտան չէքիլմիլ օլան թէլէկրաֆ, նասըլ օլմուշտա մէյտանէ չրգարըլմամըշ օլմար զոմննտա, պաղը սուլի զաննլարըմըզ վար իսէաէ, ելտիմիլտէ գուվէթլի տէլիլէրիմիլ պուլունամտըղընտան, շիմտիքի հալ սիլքիլթ իտերիզ: լաքին, շունա էսէֆ իտերիզ քի, պէօլլէ պիր միւհիմմաատտէտէ տալի, Ռամրիքիսանէ, էն քիւլէլ վէ միւհիմմիլ մատտէլէրտէ իթմիլազ իթմիլի վազիթէսիլիլի ճայիլ կէօրմիւշ տիր: շէօլլէ քի, Պապը ալի թարաֆընտան, Մտանա վալիսի հազըթէթլերինէ թէլէկրաֆ չէքիլէճէկին, վէ մէքքիւր թէլէկրաֆըն մաէլին, այրըճա շէհրի մէզպուր թաղական խորհուրդունա պիր թէլէկրաֆ տահա չէքլէրէք, խապէր վերտիքտէն պաշա, եինէ թէլէկրաֆ իլէ, գարըլըզ ճէվապընը իսթէյէճէք, վէ ալմարըլը հալտէ, թէքրարէն թէլէկրաֆ չէքէճէք, վէ սէպէպինի սիւալ իտէճէք, վէ Մրիստակէս սրբազանըն վէքիլիլին տալի, պիրտէ էմրի ալի թահիլ իտէճէք, վէ

սէրիան եթիշտիրիլէճէք եէրտէ, էլպէթթէ Պապը-ալի թարաֆընտան թէլէկրաֆ չէքիլմիլ տիր, վէ ինչապալա, եազտըլըմըզ մէքթուպուտա, Ֆիլան աղա խաթըլմըզ իշին կէօնտերմիլ իշին տիր տէյերէք, պիւլա վազիթէ տուրմուշ, վէ իշթէ իշլէրտէ վարմըլ, պու շիմտիքի հէյէթի քէսպ իթմիլ տիր:

Սիս մէսէլէսինէ պու եօլտա պաղըլարը հալտէ, պաշա մէսէլէլէրին նէ հալտէ օլմալարըն քէշթ իտէպիլմէք բէք օլալարը:

Իշթէ պու տուր վարաւըլ, անկարեա, վէ անձնանուիրութիւն սուրէթիլլէ իճրա օլունան իտերէնին սէմէրէսի, իշթէ պու գատար օլալիլըր, պիր Ռամրիքի, վէ իւչ հաթիթտա իքի տեֆա թէճէմիլ իտերէք, իւչ տէօրթ սաթմտա, իւչ տէօրթ եիւզ գալէմ իշլէրի թէճիլ, թէճէսիլա, թահգըգ, միւլթալա, միւլթալա, վէ միւլթալէ իթտիքտէն սօնրա, պիրտէ իճրասընա մէմուր պուլունան Սիլլէ-Ֆիլան կէօրէճէկի իլ: վէ իշթէ պու գատար իլ կէօրէպիլիլըր թաշարարա, Ռամրիքիսանէտէն, ճէվապ, իմտա, գուվէվլէթ, վէ մուլթէնէթ պէքլէմէքտէ օլան դէվալը առաջնորդլար:

Սիլլէթին կիւնտէ կէօրիլէճէք, իրիլի ուլթալը պիր գաչ եիւզ դալէմ իշի վարտըլ պուլունա պիր վէքիլ, վէ պիրտէ Ռամրիք նալը եթիլլէ պիլլըր, մէկէրէի պու իճիթմալաէն միտիր: պուլուն իճիթմալտէն տիր զանն իտերէք, միլլէթին պէօլլէ խարապ օլմարըն մուլթալ օլմագ, պիր ինսաֆսըլըզ վէ աթէթապիր նէվի տիվանէլէք տէյիլ միտիր:

Նրեսփոխան էֆէնտիլէր, ինսաֆ իտիլլարթը ինսաֆ:

Իշլէ քի: Ընդդէմ օրդընէ Էփո-դոն
1865 նոյ. 17 Մարաշ:

Համիլէթու վէ տիրայէթու թաղ. խաղալարը աղալար:

Նոյեմբեր 12 թարիլի իլէ եազտըլըմը մէթուպ, վէ տէրունինտէ մէթուպ Ռամրիքիսանէ մէթուպլարըն մալլէրի մալիլմուլ: Փագաթ, պու մէմուրիլլէթլէր իշինաէ պուլունտուղում հալտէ, պու միսիլլուրէզալէթլէրտէն վէ հագարէթլէրտէն էպէս իսլաւ օլմայաճաղմարը: վէ պու տեֆա Սիվանընա հարէթէթիմտէ ճանրմա գատա օլաճաղըն փէք ալեա պիլտիլիմտէն, պա թէլէկրաֆ Մանապատիլ Սրբազան Պատրիարք Հայրա արդ էթտիմ, նասըլ քի, տէրունի մէթուպտա կէօրիլսիլիլ: վէ տէրագաղ վուրպուրմաղա հիմմէթ էսէսիլիլ, փանոսեան Սարապետ էֆէնտիլին եազտըլը զէհր մաաէսի, իճիթմալ տըր պիլլէտէ տիրայէթ ետէ, վէ ալլէթուսու Ռամրիքիսանէմիզին հալլէ պագարագ, ոլանտա սօնրա եազըզ օլմաղընտա շիւրհէմ եօթուրէք էլ հասըլ, թէ-

բա կէլմէսի, վէ համթա պաղարարնն, իս-
րաճ գապուլ իմմէղ րատուէրտէ, քէնտի
պիտիքէրինտէն շաշմամագլղա իսրար իմ-
մէսի, էսէֆ ու թէաճիւպէ շայան տըր. վէ
Հիրքէթի խայրիյէ վարօրարննն իտարէսի
տախի, հէման այնի հալտէ պուլունմագտա
տըր:

Հիրքէթի մէզպուրէ վարօրարը իտարէ-
սի ալէյճինտէ, էհալինին լիսանը տիմէք օ-
լան զաղէթալարտա, վէ ալէլ իուսուս մուսա-
խէրէն Ղէրիտէտէ, չոգ տէֆա թէշէքքիլէր
օգուսմուշ իսէտէ, զաղէթա օգուսմալարա-
րննտա՞ն մը օլա, էօխսա պիզիմ իսթիք-
խանէ վէ րուհայան կիւրուհիմիզ կիպի, հո-
ւրա զաղէթա նէ տիմէք տիր պիլմէտիքէրին-
տէ՞ն մի օլա, վէ եա քէնտի էնանիյէթէ-
րինի, զաղէթալարա, վէ տահա տօղրուսու-
էհալինին սէսինէ, միւրաճճահ թուլմագ, վէ
մուվաֆիպօ օլմագ իթիգատը պաթըլն-
տա պուլունտուղարննտա՞ն մը օլա, շիմտիյէ
գատար եաղըլանլարնն, հէման քեաֆթէսինի
իշիթմէմէղլիյէ վուրարագ, եինէ քէնտի նի-
զամուղ հարաքէթէրինէ, վէ էհալինի, փա-
րասըլա թաճիլ իթմէքլիյէ տէվամ իյլէ-
տիքէրի, մա թէէսսիւֆ կէօրիւլիւշ տիւր:

Հալ պուր քի, էհալինին սէսի, պուր տսըր-
տա, հէր գուվէթէ հիւքմ իթմէյէ պաշա-
մըլ օլուպ, վէ նէզտի Սալթանաթը սէնիյ-
եէտէ իսէ, զաղէթալարա սէրպէսթիյէթէ
իհսան պուրուլալտան պէրու, շայանը տիգ-
գաթ վէ հիւսնի հիւրմէթ վէ էհէմիյէթէ
պուրուլմուշ օլտուղունտան, պուր չարշէմիյէ
կիւնիւ Ղէրիտէսինտէ օգուստուղունա նա-
ղարէն, մէզքիւր զաղէթանն 299 նիւմէր-
ու նիւսիսինտէ, եինէ շիրքէթի մէզպուրէ
հազգընտա տէրճ իտիլէն պիւր պահա, Պապը
տիւնին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իյլէտի-
կինտէն, մէզքիւր նիւմէրօտան պիւր նիւսիւ-
սինին, պիւր գըլթա թէղքէրիյէ ալի տէրուին-
տէ լէֆֆ իտիլէրէք, իտարէյի մէզքիւրէյի
կէօտէրիլտիկի մէսմուլմտան պուլունմուշ
տուր:

Հու խուսուսուն, քիպարճա պիւր պէշիլէք
թէքտիր տիմէք օլմասընտա, զանն իտէրիզ
քի շիւքհէ եօղտուր. վէ ումարըլ քի, ար-
թըր պուստան սօնրա, իտարէյի մէզքիւրէ
քէնտի վաղիֆէսինի թանըլարագ, հէմ է-
հալինին հուգուղունու քայիմալ իթմէքտէն
սարթը նազար իյլէր, հէմ զաղէթալարնն
պատէղին եազարղարննա տիգգաթ իտէր, վէ
հէմտէ իպատուլաճըն րահաթընը տիւրիւնէ-
րէք, քէնտի թիճարէթինն տախի արթմա-
տընը իլթիզամ իյլէմէթէ միւստրաւաթ իտէր:

— Վարագանն 255 ինճի նիւսիսինտէ
ղիքրինի կէշիկիմիզ լիլթօպ տ' () իտան նամ
եէնի զաղէթատա օգուստուղունա կէօրէ,
լիւկիւրիւ իլէ լօզղատ արասընտա միւլմէտ
պուլունտան թէլէկրաֆ թէլէրի, օլ գատար

գար վէ պուր զաղարարնն քի, պիւր քի-
լամէթուսու 160 քիլօկրամ աղըրըղնտա ի-
քէն, օլ հայինտէ 2160 քիլօկրամ աղըրըգ
քէյտա իթիկի կէօրիւլիւշ, վէ հէր նէ գա-
տար տիրէ. լիլէրի տէվրիլմէմիշէր իսէտէ, թէլ-
էր էլլի գատար եէրտէն գըրըլմըշար, վէ
մուսմէլալմա պիւր արալըգ սէքթէ կէլտիքտէն
սօնրա, նէզարէթի պէհիյէսի թարաֆըն-
տան զուհուրա կէլին սայ ու իգտամ սայէ-
սինտէ, տէրագաղ թամիր ու թանղիմ իտիլ-
րէք, քէլէվիլէ մուսապէրաթա պաշանը-
մըլ տըր:

Հանն իտէրիզ քի, լիլմանթ Հէրալտ
թէլէկրաֆ նէզարէթինն գուսուրըղնը, էն-
տամ այնտար տէրուինտէ սէյր իյլէտիկի
վազըլմարտա, պէշլէ մէմուլին զալրի վէ
թէվիլէ առէ օլան գաղա վէ սէպէպլէրի
պիւլմիւն պիւլմիւն նազարը ինսաթընտան
պախտ գըլմագտա տըր:

Լիլմանթ տախի շու հալաթիսի վէրտիքտէն
սօնրա, "մա թէէսիւֆ, թէշէքքիլէրիմիզի
թէքէրիւր իտէրէք տէրիզ քի, Վարպ թա-
րաֆը թէլէրինին հալի հալնա բէք ֆէնա
սուրէթտէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ, րէսմի
օլմայան խապէրլէրին, լիլտարայա կիտիպ կէլ-
մէլէրի, պիւր պիւրի իւլիլինէ հալնա, առէ-
թա իւշ տէօրթ կիւն սիւրմէքտէ տիր. վէ
պուր պապտէ թագսիրաթ էհալինտէ տիր. շիւն-
քի, րէսմէն քրօթէսթի իթմէյիպ անճագ, պօշ
եէրտէ էօթէտէ պէրուտէ թէշէքքիլէր իթ-
մէքտէ օլուպ, վէ թապիաթիյէ թէլէկրաֆ
նէլարէթի տախի, հէր պիւր շէյ սըրասընտա
վէ էհալինտէ հաշնուտ տուր վանն իթմէքտէ
տիր" տէմիշ տիր:

— Պիլտէ պիւր թէճէլլի աշրղըղը մը վար-
տըր տիսէք, եօխսա պիզիմ սէշլէտիքէրի-
միզէ գօճա գարը մաննալարը վիւրէրէք ճէրհ
իթմէյէ չոզըլալարնն իգպալըղըղնտան
մը տըր տիսէք, միլէթիճէ խուսուսարտա իտ-
տա իթիկիմիզ շէյլէր. հէման վանն ի-
տէրսին քի, այլնտա վէ հաթթաթընտա պի-
րէր սուրէթ իլէ թաստիգ օլունմագտա, վէ
էֆքէարճա պիլէ միւպային օլանլար, տախի-
մա քիւշիւք տիւշմէքտէ տիրլէր. նասըլ քի,
կէշէն հաթթանն իլմա՞ զաղէթալարննտա
օգուստան պիւր խուսուս, պիւր սէշլէտիկիմիզի
տահա թաստիգ իթմէքտէ տիր:

Կէրէք զաղէթա վասըլմաթըլա պիտտէ-
ֆաթ, կէրէք լիսանն չոզլարա, վէ կէրէք
լիւգհանուր ժողովտա պաղը սահիպ ֆէթա-
նէթ Լիլմանիլէր իլէ հէմէֆքէար օլարագ,
շու իճրասը միւլթիւսիզ օլան Սահանագրու-
թիւնուսուղուն, վագթիմիտէն էվիլէ թա-
տիլ ու թէսվիյէսի խուսուսունու թարաֆը
Սալթանաթը սէնիյէտէն իսթիտա իթտի-
կիմիզտէ, գաթան մահրու՞ չոգմայաճաղը-
մըլ պէյան իթմիշ, վէ էնվայի սուրէթտա՞
պիհուտէ ճէվապար ալմըլ իտ'ք. հալ պուր

քի, իուլար տախի, թըպըր պիզիմ կիպի,
պիլթէթիւպէ, Սահանագրու թիւնարնն
պիւր ան էվիլէ թատիլ ու թէսվիյէսինէ միւ-
սաստէյի սէնիյէն իհսան պուրուլմաթը
իսթիտա իթմիշէր, վէ իգթիզա իտէն իրա-
տէյի Սէնիյէյէ մաղհար պուրուլմուշար
տըր:

Պիլ իսէ, թէհի՞ եէրտէ սէնէլէր զայպ
իթմէքտէ, վէ պիշարէ միլէթի իտարապիյ-
եէթէ գըլաղըլալմագտայըլ:

— () գոստոս 3 տէ Պիւրքէշտէ զուհուր-
եաթթէ օլան պաղը ուղընսուղըլալարտան
տօլալըլ, թարաֆը հաղըթի Սատարէթէնա-
հիտէն, Վուղա պէյ հաղըթէթէրինէ պիւր
գըլթա նամէ իրսալիլէ, տալիլի պէլտէ հաղ-
գընտա տիգգաթը քեաթիլէրի տալէթ, վէ
օլ պապտէ մալիւմաթը սահիլէ թալէպ օ-
լունմուշ իտի իսէտէ, մէզքիւր նամէյի սա-
րաղամինին պաղը մալէլէրի, միւրի միւշարի-
լէյէ հօշ կէօրիւնմէտիկինտէն, մուսալիլէ-
րէն, պաղը նիւթթէթ սէշլէյիլէրի հաթթի
պիւր նամէ իլէ, մէզքիւր թահիթաթէ պիւր
ճէվապ վէրմիշ օլտուղունտան, պուր տէֆա
թարաֆը հաղըթի Սատարէթէնա հիտէն
տախի, իճապ իտէն ճէվապար վէրլէրէք, հա-
ղըթաթի հալ վէ հաղգանիլթէ մուղայի
օլան ճիւլէլէրի ճէրհ իտիլմիշ, վէ մէզքիւր
իքի մէթթուպարնն տախի այնէն սուրէթէ-
րի, բէնճէմիյէ կիւնքի խուրնալտա տէրճ
իտիլմիշ իսէտէ, խայիճէ ուղուն օլտուղա-
րննտան, թէրճէմէսինտէն սարթը նազար
իթմիշիլտիր:

— Կէշէն ճիւմա իրթէսի ախլաթը, զա-
թը հաղըթի սատարէթէնահի, վէ վիւթէ-
լայի ֆէխսամ հալարաթը, սէրայը հիւմա-
յունտա թաւաւա տալէթ պուրուլմուշարտըլ:

— Թապիլի Վարագանտէ օգուստուղունա
կէօրէ, Չըլտըր սանճաղը տախիլինտէ քեա-
յին () թի գոստպարննա գատար տախի թէլ-
էր թիւտիլլէ, էմիլ մուսապէրաթէ պօշ-
լանըլմըշար

— Վարագանն 257 ինճի նիւսիսինտէ
լիտան պահարնտա, Բէսալը իլէն 400 լի-
րա տէտի իմիզ, Բէսալը վէ ֆէթիլէր իլէ
օգուսմալը տըր. վէ Վսղուլգ իլէն, Լա-
նայա 2 սաթմ մէսաֆէտէ տէմիշ իսէքտէ
տաղընու 12 սաթմ օլաճագ տըր:

Պէյ օղու գալիսիսուն իթմիսալինտէթի
ճատտէտէ քեպին 4, 6 վէ 8 նիւմէրու-
վէ սէնիլի 36 պին զուրուշ իրատ կէթիլի
3 պապ խանէ սաթըլըգ օլտուղունտան,
թալիպի զուհուրինտէ, () գոլար—պաշն-
տա, մէրհու՞ Լաշիտ րաշա հաղըթէթէրի
թիւրպէսի գարշըրնտա վաղը Վարաթիսա-
նէյէ միւրաճաւաթ օլունմասը իլան օլունուր: